

**UCHWAŁA NR IV/30/2024
RADY POWIATU W ŚREMIE**

z dnia 30 sierpnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia "Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030"

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.) Rada Powiatu w Śremie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Powiatowy programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIII/245/2021 Rady Powiatu w Śremie z dnia 29 października 2021 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026”. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Śremie.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Śremie.

§ 4. Uchwała obowiązuje od dnia podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marcin Chwałczyński

Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024 – 2030

POWIAT ŚREMSKI

SPIS TREŚCI

<i>Wstęp</i>	3
<i>Pojęcie przemocy domowej w prawie i literaturze</i>	5
<i>Podstawy prawne</i>	12
<i>Charakterystyka problemu przemocy domowej w powiecie śremskim</i>	17
<i>Założenia programu</i>	41
<i>Monitoring i ewaluacja</i>	60
<i>Wnioski i podsumowanie</i>	61
<i>Bibliografia</i>	62
<i>Spis tabel, wykresów, rysunków</i>	64

WSTĘP

Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

Kolejne obowiązki przypisane powiatowi przez ustawodawcę jako zadania własne to:

- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Ponadto do zadań własnych powiatu z zakresu administracji rządowej, dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej, należy:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa wyżej i o ich ukończeniu.

Redakcja niniejszego dokumentu stanowi wypełnienie jednego ze wskazań ustawy. Jednocześnie pozwala na dokonanie szczegółowej analizy problemu, skategoryzowania lokalnych zasobów i potrzeb, wytycza podstawowe kierunki działań oraz prezentuje konkretne metody przeciwdziałania przemocy występujące w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy powiatu śremskiego.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030 jest dokumentem stworzonym na bazie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wprowadzenia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 i uwzględnia wprowadzone zmiany. Jednocześnie jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem Programu jest zatem kontynuacja działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków zjawiska przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i przemoc stosującym, a także zwiększenie dostępu pracowników do narzędzi wspierających ich działalność, wpływających na jakość współpracy i ukierunkowania działań dostosowanych do potrzeb odbiorców.

Uwzględnione w dokumencie założenia zostały wypracowane w oparciu o analizę danych zastanych oraz dotychczasowe doświadczenia przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, Centrum Usług Społecznych w Śremie, Ośrodków Pomocy Społecznej w Książu Wlkp., Dolski i Brodnicy, Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, Komendy Powiatowej Policji w Śremie. Istotną rolę w realizacji wskazanych kierunków działań pełnić będą instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty podejmujące aktywność we wskazanym obszarze.

Projekt programu był przedmiotem konsultacji społecznych z udziałem gmin, instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze profilaktyki oraz przeciwdziałania przemocy domowej na terenie powiatu śremskiego.

POJĘCIE PRZEMOCY DOMOWEJ W PRAWIE I LITERATURZE

Podstawowym aktem prawnym odnoszącym się do zagadnienia przemocy domowej jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku.

Art. 30 Konstytucji RP wskazuje, że przyrodzona i niezbywalna godność człowieka stanowi źródło wolności i praw. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Przemoc ogranicza podstawowe prawa człowieka i wpływa na funkcjonowanie zarówno pojedynczych osób jak i całych społeczności. Szczególną ochronę zapewniono rodzinie i dziecku. Zgodnie z art. 71 Konstytucji RP rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji (...) społecznej mają prawo do szczególnej pomocy ze strony instytucji państwowych. Art. 72 wskazuje, iż Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a zadaniem władzy publicznej jest ochrona dziecka przed przemocą.

Warto wskazać, że art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. zawiera bardzo szczegółową i wyczerpującą definicję przemocy. Zgodnie z zapisami tego aktu prawnego przemoc to *jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej¹, w szczególności:*

---

¹ Przez osobę doznającą przemocy domowej - należy rozumieć:

- a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletniego

- wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

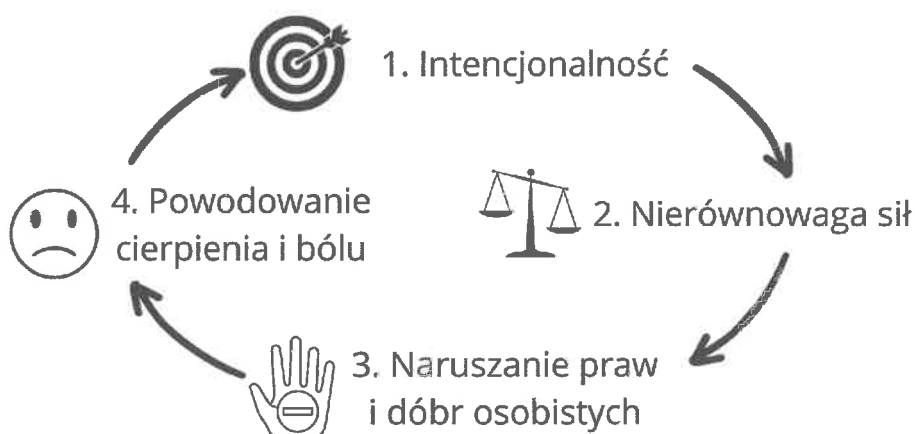
Rysunek nr 1. Definicja przemocy domowej. Źródło: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Kodeks Karny definiuje przemoc domową (art. 207 Kodeksu Karnego), jako znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. W rozumieniu Kodeksu Karnego przemoc jest przestępstwem, które podlega karze:

- § 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5,
- § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8,
- § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10,
- § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

W odniesieniu do zachowań przemocowych zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu.

1. Intencjonalność – ma charakter świadomego i zamierzonego działania;
2. Nierównowaga sił – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna;
3. Naruszanie praw i dóbr osobistych – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.;
4. Powodowanie cierpienia i bólu – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody.

Rysunek nr 2. Cechy charakterystyczne przemocy

Fundamentalną klasyfikacją jest podział przemocy na agresję psychiczną oraz agresję fizyczną. Niemniej jednak w ramach psychologii wyodrębnia się także: przemoc seksualną, ekonomiczną oraz zaniedbanie. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w czerwcu 2023 r. kładzie również nacisk na coraz bardziej zagrażającą społeczeństwu cyberprzemoc². Poniżej znajduje się syntetyczny opis poszczególnych form przemocy³.

² Art. 2 ust. 1 pkt e ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

³ Joanna Helios, Wioletta Jedlecka, „Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane”, Wrocław 2017, s.18-22

PRZEMOC FIZYCZNA

Celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne, np. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, wykręcanie rąk, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy itp. Dom i rodzina są miejscami, gdzie ten typ przemocy jest bardzo często stosowany pod postacią kar cielesnych.

PRZEMOC PSYCHICZNA

Inaczej emocjonalna, związana jest z naruszeniem godności osobistej. Oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, stałą krytykę, wmawianie choroby psychicznej, izolację społeczną, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, czy degradację werbalną (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie)⁴. Krzywdzenie psychiczne jest najbardziej nieuchwytną formą maltretowania człowieka. Trudno bowiem dostrzec pozornie niewidoczną przemoc posługującą się zazwyczaj słowem. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej dewastacji psychicznej są zauważalne. Przemoc psychiczna to sytuacja, w której sprawca sprawuje psychologiczną kontrolę nad ofiarą. Sprawca przemocy psychicznej stara się przy tym doprowadzić do izolacji społecznej swojej ofiary. Ogranicza jej kontakty z sąsiadami, znajomymi, członkami rodziny. Często obraża znajomych, robi publiczne awantury, aż ofiara, zawstydzona jego zachowaniem, unika towarzystwa chcąc w ten sposób uniknąć wstydu. Sprawca przemocy psychicznej domaga się posłuszeństwa właściwie w każdej dziedzinie życia⁵.

---

⁴M. Łuba, Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy, <http://ptrs.waw.pl/wp-content/uploads/2012/09/O-przemocy-Psycholog.pdf>, dostęp: 8.03.2024 r.

⁵ J. Jabłoński, J. Kusek, W. Hanuszewicz, op. cit., a także S. Spurek, „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Komentarz”, Lexa Wolters Kluwer business, Warszawa 2012, s. 17–18

PRZEMOC SEKSUALNA

To kontakt seksualny podejmowany bez zgody ofiary. Natomiast przemoc seksualna wobec dzieci to wciąganie zależnych, niedojrzałych rozwojowo i niezdolnych do wyrażania pełnej zgody dzieci albo osób w wieku dorastania w seksualną aktywność naruszającą społeczne tabu i zasady życia rodzinnego. Jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp. W przemocy seksualnej najmniej chodzi o sam seks. Najistotniejsze jest odzwierciedlenie i ugruntowanie relacji władzy, zaakcentowanie, kto jest silny, a kto musi ulec.

PRZEMOC EKONOMICZNA

Opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez sprawcę. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową. Wśród symptomów w zachowaniu sprawcy mogących dowodzić stosowania przemocy ekonomicznej można wyróżnić m.in.:

- pozbawianie środków do życia – niedawanie pieniędzy na podstawowe potrzeby;
- okradanie rodziny, zabieranie pieniędzy np. na hazard czy alkohol;
- ograniczanie dostępu do pieniędzy, np. wyliczanie pieniędzy na zakupy czy zabieranie karty kredytowej;
- ograniczanie możliwości korzystania ze wspólnych dóbr materialnych, np. mieszkania czy samochodu;
- kontrolowanie wydatków;
- obniżanie wartości zarobionych pieniędzy;
- obniżanie wartości i zdolności do samodzielnego życia;
- zastraszanie;
- przerzucanie odpowiedzialności za utrzymanie rodziny na partnerkę;
- przekupywanie dzieci prezentami itp.⁶

---

⁶D. Dyjakon, Przemoc ekonomiczna – ukryta nić zniewolenia, „Niebieska Linia” 2015, nr 6/101, s. 1.

ZANIEDBANIE

Jest naruszeniem obowiązku opieki ze strony osób bliskich, brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np. niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrania, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa.⁷ Zaniedbanie nazywane jest ukrytą formą przemocy. Niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci to także zaniedbanie. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia⁸. Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.

CYBERPRZEMOC

To przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Cyberprzemoc to – podobnie jak przemoc tradycyjna – regularne, podejmowane z premedytacją działanie wobec słabszego, który nie może się bronić. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komuś fałszywego konta na portalu społecznościowym⁹.

FAZY PRZEMOCY

Przemoc domowa nie jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku.

---

⁷ M. Łuba, Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy, <http://ptsr.waw.pl/wp-content/uploads/2012/09/O-przemocy-Psycholog.pdf>, dostęp: 8.03.2024 r.

⁸ J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017, s.28.

⁹ A. Borkowska, Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020, s.8.

Faza narastającego napięcia – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.

Faza ostrej przemocy – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.

Faza miodowego miesiąca – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnać i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

PODSTAWY PRAWNE

Podstawowym aktem prawnym, który obejmuje wskazaną tematykę jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Zapisy tej ustawy określają zadania własne powiatu związane z prowadzeniem polityki społecznej w odniesieniu do wskazanego zagadnienia i stanowią fundament prawny dla zapisów Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030.

Program będzie realizowany również w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy domowej:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dodatkowo Program realizowany będzie w oparciu o zapisy następujących rozporządzeń:

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy,

- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach,
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 września 2023 r. w sprawie procedury postępowania Policji przy wykonywaniu przez pracownika socjalnego zapewnienia ochrony dziecka w razie zagrożenia jego życia lub zdrowia w związku z przemocą domową oraz podejmowaniu decyzji o zapewnieniu tej ochrony,
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzenia ciała związanych z użyciem przemocy domowej,
- rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych iun faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową.

Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030 jest spójny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego głównym celem jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce,
- Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, który prezentuje szereg działań mających na celu zmniejszenie skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie ze wskazaniem 4 grup adresatów wobec których sformułowano propozycje działań odpowiadających na ich potrzeby i problemy: osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie, kadry instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania

przemocy oraz mieszkańców Wielkopolski jako szeroką grupę potencjalnych świadków przemocy w rodzinie,

- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Śremskim na lata 2021-2027, która jest kluczowym dokumentem strategicznym pomocy społecznej i stanowi narzędzie długofalowego planowania i realizacji celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej, w tym istotnej kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.

PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”

Podstawowym narzędziem służącym uruchomieniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej jest procedura „Niebieskie Karty”. Wszczęcie procedury, podjęcie działań interwencyjnych, postępowanie w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, wzory formularza A, B, C, D, postępowanie i kompetencje grup diagnostyczno-pomocowych reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska karta”.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są:

1. pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
2. funkcjonariusz Policji;
3. żołnierz Żandarmerii Wojskowej;
4. pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
5. asystent rodziny;
6. nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
7. osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
8. przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
9. pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.

Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje:

1. osoby doznające przemocy domowej,
2. osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.

NIEBIESKA KARTA – A

Jest wstępną diagnozą i zawiera podstawowe informacje o osobach, które doznały przemocy domowej oraz informacje dotyczące osoby, która tą przemoc stosuje. Jej wypełnienie oznacza, że procedura mająca na celu przeciwdziałanie przemocy domowej została wszczęta. Niebieska Karta A zawiera dane osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, dane osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc domową, ich adresy zamieszkania, formy przemocy, dane świadków przemocy, informacje czy wcześniej w środowisku występowała przemoc. Wypełniona Karta powinna zawierać dane wszystkich osób uwikłanych w przemoc domową, dane na temat stanu zdrowia osoby dotkniętej przemocą oraz podjęte działania w ramach interwencji. Podmiot którego przedstawiciel wszczął procedurę przeciwprzemocową obowiązany jest niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych przekazać formularz A do zespołu interdyscyplinarnego. Zespół Interdyscyplinarny – niezwłocznie, ale nie później niż w terminie 3 dni roboczych od otrzymania formularza – zobligowany jest do przekazania go grupie diagnostyczno-pomocowej, która pierwsze posiedzenie odbywa niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia jego otrzymania. Grupa pierwsze posiedzenie w procedurze powinna odbyć nie później niż po upływie 13 dni roboczych od dnia wypełnienia formularza A.

NIEBIESKA KARTA – B

Jest to pisemna informacja, którą przekazuje się podczas spisania Niebieskiej Karty A osobie doznającej przemocy. Druk zawiera pouczenie o tym, czym jest przemoc domowa, prawa osoby doznającej przemocy domowej, informację o miejscach i placówkach pozwalających uzyskać pomoc. Formularza B nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.

NIEBIESKA KARTA – C

Na podstawie dokonanych ustaleń oraz danych zebranych na podstawie formularza „Niebieska Karta – C”, grupa diagnostyczno-pomocowa pracuje z osobą doznającą przemocy domowej. W ramach przedmiotowych prac powołany do członkostwa w grupie diagnostyczno-pomocowej pracownik socjalny zobligowany został, by przy udziale i we współpracy z osobą doznającą przemocy opracować indywidualny plan pomocy, zgodnie z uzasadnionymi potrzebami tejże osoby.

NIEBIESKA KARTA – D

Jest narzędziem, które należy wykorzystać do pracy z osobą stosującą przemoc domową i zawiera przede wszystkim zestaw możliwych do wykorzystania działań w celu zatrzymania przemocy domowej, w tym zobowiązanie do zgłoszenia się i udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym. Ustawowo to do zadań funkcjonariusza Policji powołanego do grupy diagnostyczno-pomocowej należy praca z osobą stosującą przemoc domową.

Wsparcie w realizacji planu pomocy i monitorowanie sytuacji w rodzinie trwa do czasu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania przemocy. Na tej podstawie następuje zakończenie procedury. Wymogiem wobec osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury, prowadzone są działania monitorujące. Działania te podejmuje grupa diagnostyczno-pomocowa, a polegają one w szczególności na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, składaniu wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa w związku z zakończoną procedurą, poradnictwie i udzielaniu wsparcia. Nie jest to jednak zamknięty katalog dopuszczalnych działań –mogą być to również inne możliwe do realizacji przez właściwe osoby, instytucje, czy organy czynności, a określenie ich rodzaju, formy oraz sposobu realizacji należy do zadań grupy diagnostyczno-pomocowej.

CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ŚREMSKIM

Tak jak wcześniej wspomniano, jednym z zadań własnych powiatu jest opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz osób doznających przemocy domowej. Podstawą planowania działań w tym zakresie jest analiza problemu przemocy domowej w odniesieniu do powiatu śremskiego oraz posiadanych zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy.

SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W ŚWIECIE BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% – małoletni (10 982 osoby), z kolei 12% – mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła o 4,0% (2 602 osoby)¹⁰.

Opublikowane w 2023 r. przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wyniki badań ogólnopolskich dotyczące krzywdzenia dzieci są niepokojące: ośmiu na dziesięciu (79%) nastolatków w wieku 11-17 lat doświadczyło przynajmniej raz w swoim życiu przemocy. Krzywdzenia doświadczają najczęściej ze strony swoich rówieśników (66%) i bliskiej osoby (32%). 26% małoletnich doświadczyło wykorzystania seksualnego bez kontaktu fizycznego – to trzecia najczęściej wskazywana przez dzieci kategoria przemocy. Dwoje na troje dzieci w Polsce doświadczyło przemocy rówieśniczej, a jej skala zwiększa się na przestrzeni ostatnich lat. Odsetek osób, które doświadczyły ze strony rówieśników przemocy fizycznej, wzrósł z 41% w 2013 r. do 48% w 2023 r. Długotrwałego znęcania się w 2013 r. doświadczyło 11% respondentów, w 2023 r. już 18%. Przemoc psychiczna w ciągu ostatniej dekady także wyraźnie przybiera na sile – z 28% do 43%. Jedno na troje dzieci doświadczyło

---

¹⁰ Dane statystyczne zaczerpnięte z artykułu „Ponad 61 tysięcy „Niebieskich kart” w 2022 r. Policja zwalcza przemoc domową” ze strony Infor.pl, link: <https://www.infor.pl/prawo/malzenstwo/inne/5696675,ponad-61-tysiecy-niebieskich-kart-w-2022-r-policja-zwalcza-przemoc-domowa.html> (dostęp: 8 marca 2024 r.)

przemocy fizycznej lub/i psychicznej ze strony bliskich dorosłych. Skala tej pierwszej formy przemocy na przestrzeni lat spada. W 2018 roku o doświadczeniu przemocy fizycznej od bliskiej osoby dorosłej mówiło 33% dzieci i nastolatków, w 2023 r. – 24%. Ten pozytywny trend to dowód na to, że kampanie społeczne i działania edukacyjne przynoszą efekty. Jednak mimo tego spadku w dalszym ciągu prawie jedna czwarta dzieci i młodzieży doświadcza przemocy fizycznej, a ponad jedna piąta (22%) przemocy psychicznej. Przemocy ze strony bliskich dorosłych dzieci i nastolatki najczęściej doświadczają od rodziców. Ojcowie nieco częściej dopuszczają się przemocy fizycznej (35% wobec 31% matek), matki – psychicznej (43%, wobec 39% ojców). Generalnie jednak, jak wynika z badania, i ojcowie, i matki krzywdzą dzieci w zbliżonym stopniu¹¹. Doświadczenie przemocy domowej niesie za sobą poważne konsekwencje zarówno w okresie dorastania, jak i w dorosłym życiu, a dodatkowo zachowania przemocowe mogą zostać dziedziczone, tzn. przeniesione na dzieci osoby krzywdzonej w przyszłości.

Mając na uwadze szeroko dostępną wiedzę o następstwach stosowania przemocy wobec dzieci, szczególnie niepokojące jest to, że część społeczeństwa nadal akceptuje stosowanie kar cielesnych w procesie wychowania. Z Raportu Rzecznika Praw Dziecka¹² z 2017 roku wynika, że połowa Polaków (52%) uważa, iż są sytuacje, kiedy dziecko należy ukarać kłapsem, a zdecydowani przeciwnicy takich zachowań stanowią jedynie 21%.

Z „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie¹³” z 2019 roku wynika fakt, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej. Badanie pokazało, że około 85-90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowalne. Jednak nadal około 10% dorosłych uznaje zachowania przemocowe za normalne. Ponadto, zdaniem 72% respondentów prawo w Polsce w niedostatecznym stopniu chroni osoby doznające przemocy w rodzinie.

---

¹¹ Raport o krzywdzeniu dzieci w Polsce z 2023 r. opublikowany przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, Link: <https://fdds.pl/o-fundacji/co-nowego-w-fundacji/raport-o-krzywdzeniu-dzieci-w-polsce-fundacja-dajemy-dzieciom-sile-opublikowala-najnowsze-dane.html> (dostęp: 8 marca 2024 r.)

¹² E. Jarosz, Raport Rzecznika Praw Dziecka z 2017 r. Przemoc w wychowaniu – czas z tym skończyć! Link: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/przemoc_w_wychowaniu_raport_2017_0.pdf (dostęp: 8 marca 2024 r.)

¹³ Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Link: <https://static.im-g.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf> (dostęp: 8 marca 2024 r.)

W 2019 roku na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadzone zostało „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie¹⁴”. Biorący w nim udział specjaliści z zakresu wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz same osoby jej doznające, pozytywnie opowiedziały się za krajowym systemem wsparcia. Szczególną rolę w pracy zespołów interdyscyplinarnych i innych jednostek pełni procedura „Niebieskie Karty”, którą stosuje się w przypadku 90% osób doznających przemocy domowej lub które objęte są pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji.

POWIAT ŚREMSKI W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ – CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW ORAZ DIAGNOZA PROBLEMU

Powiat śremski leży w centralnej części województwa wielkopolskiego, a odległość między stolicą województwa Poznaniem a miastem powiatowym Śremem wynosi 42 km. Brodnica, Dolsk, Książ Wlkp. i Śrem to cztery gminy, które tworzą powiat śremski. Powiat śremski sąsiaduje z powiatem poznańskim, powiatem średzkim, powiatem jarocińskim, powiatem gostyńskim i powiatem kościańskim.

Powiat śremski ma 61 115 mieszkańców, z czego 51% stanowią kobiety, a 49% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 4,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski¹⁵.

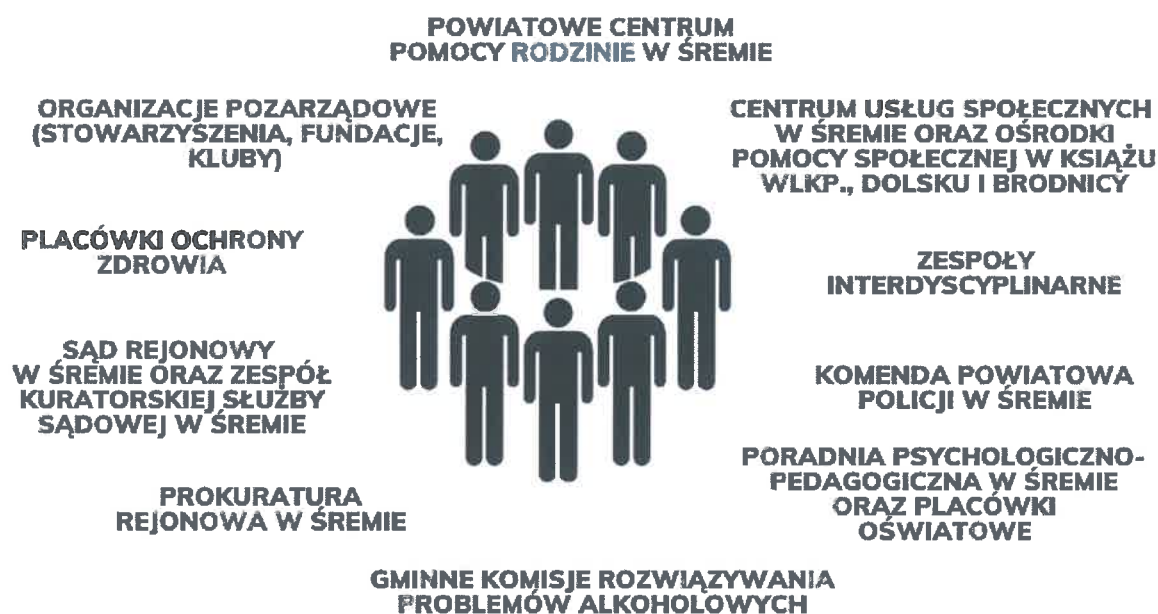
---

¹⁴ Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Raport końcowy. Link: https://www.researchgate.net/publication/366192208_BADANIE_SKUTECZNOSCI_POMOCY_UDZIELANEJ_OSOBOM_DOTKNIETYM_PRZEMOCA_W_RODZINIE_RAPORT_KONCOWY/link/6396ff32095a6a7774246c7b/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnNOUGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19 (dostęp: 8 marca 2024 r.)

¹⁵ Dane z https://www.polskawliczbach.pl/powiat_sremski#podstawowe-informacje (dostęp 11.03.2024 r.)

Na terenie powiatu śremskiego możemy wyróżnić następujące zasoby umożliwiające realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE ŚREMskim

Rysunek nr 3. System przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie śremskim. Opracowanie własne

Poniżej wyszczególniono obszary ich działania:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie:

- wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”,
- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom z rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej,
- prowadzenie poradnictwa psychologicznego, rodzinnego, prawnego, socjalnego oraz mediacji rodzinnych w ramach interwencji kryzysowej oraz punktu poradnictwa specjalistycznego,
- diagnozowanie zjawiska przemocy domowej,
- opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,

- opracowanie i realizacja programów podnoszących kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców, w tym prowadzenie szkoły dla rodziców i wychowawców,
- działalność informacyjna w zakresie miejsc pomocy dla osób i rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia,
- działalność promująca i edukacyjna w zakresie prawidłowych wzorców wychowania, profilaktyki reagowania społecznego na problem przemocy.

2. Centrum Usług Społecznych w Śremie oraz Ośrodki Pomocy Społecznej w Książu Wlkp., Dolsku i Brodnicy:

- wszczynanie i uczestnictwo w procedurze „Niebieskie Karty”,
- obsługa organizacyjno-techniczne Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych,
- wczesna diagnoza sytuacji rodziny i możliwość zareagowania na przemoc domową,
- dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej,
- organizowanie wsparcia specjalistycznego, w tym poradnictwa socjalnego, psychologicznego, prawnego, etc.
- udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego,
- zabezpieczenie dziecka w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia poprzez umieszczenie go w pieczy zastępczej, przy asyście odpowiednich służb.

3. Zespoły Interdyscyplinarne:

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- diagnozowanie problemu przemocy domowej i przeciwdziałania temu zjawisku,
- podejmowanie działań oraz inicjowanie interwencji w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- informowanie o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- opracowanie i realizacja planu pomocy z osobami doznającymi przemocy domowej,

- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, w tym kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec środowisk, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych jej wystąpieniem.

4. Komenda Powiatowa Policji w Śremie:

- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- udział policjanta w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej,
- przyjmowanie zgłoszeń i podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ochrona osób doznających przemocy domowej, m.in. poprzez wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się.

5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Śremie oraz placówki oświatowe:

- możliwość wczesnej diagnozy problemów,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- zapewnienie wsparcia pedagogicznego i psychologicznego dzieciom i rodzicom,
- realizacja programów profilaktycznych podejmujących problematykę zjawiska przemocy,
- udział w kampaniach edukacyjno-informacyjnych,
- wystąpienie z wnioskiem do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.

6. Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- realizacja działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- uczestnictwo w realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

7. Prokuratura Rejonowa w Śremie:

- prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych związanych z przemocą domową,

- występowanie w roli oskarżyciela publicznego przed sądem,
- zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa,
- udział w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych.

8. Sąd Rejonowy w Śremie oraz Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Śremie:

- realizacja określonych przez prawo zadań o charakterze wychowawczym, resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym w środowisku osób, których dotyczy postępowanie wykonawcze,
- zgłoszenie podejrzenia wystąpienia przemocy służbom posiadającym kompetencje do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, powiadomienie przez kuratora sądu w ramach obowiązków służbowych o zaistniałej przemocy domowej, podjęcie działań mających na celu przerwanie przemocy i zapewnić bezpieczeństwo osobom jej doznającym,
- udział kuratora w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powołanie do grup diagnostyczno-pomocowych jako przedstawiciela sądu,
- wykonywanie orzeczeń sądu,
- dostarczanie przez kuratora sądowi wydziałom rodzinnym i karnym materiału diagnostycznego, umożliwiającego poznanie osób, o których losie sąd ma orzekać,
- realizacja funkcji wspierającej i korekcyjno-wychowawczej wobec podopiecznych poddanych przez sąd oddziaływaniom kuratorów (zastosowanie orzeczenia o środku wychowawczym lub oddanie w okresie próby pod dozór kuratora),
- pełnienie roli ochronnej przez kuratora wobec dzieci, których rodzicom ograniczono władzę rodzicielską.

9. Placówki ochrony zdrowia:

- wczesna diagnoza podczas wywiadu lekarskiego (umiejętne przeprowadzenie rozmowy, rozpoznawanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy i jej rodzaju, szczególnie gdy osoby dotknięte przemocą lub świadkowie próbują to ukryć),
- udzielanie pomocy medycznej,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- przekazywanie informacji w zakresie uzyskania różnych form pomocy,

- wystąpienie do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny, w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy wobec dzieci,
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb (policji, pomocy społecznej, gkrpa) o wystąpieniu przemocy,
- występowanie w roli biegłego oraz wystawianie bezpłatnych zaświadczeń o stanie zdrowia, stwierdzonych obrażeniach, warunkach wystawienia obdukcji,
- składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa organów ścigania (np. w przypadku stwierdzenia podczas badania śladów ciężkiego uszkodzenia ciała, śladów podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego).

10. Organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, kluby):

- pomoc socjalna, żywnościowa, rzeczowa i materialna dla osób w kryzysie,
- pomoc socjalna, pomoc psychologiczna grupowa i w kontakcie indywidualnym,
- edukacja i profilaktyka w zakresie przeciwdziałania przemocy, udzielanie informacji o możliwości uzyskania wsparcia, realizacja kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie profilaktyki przeciwdziałania przemocy,
- prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych,
- pomoc prawną, w tym wsparcie w napisaniu pozwu, wniosku, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych,
- pomoc socjoterapeutyczna dla dzieci, prowadzenie świetlic,
- prowadzenie schroniska, hostelu,
- organizacja wolontariatu,
- uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”,
- udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych.

Niezmiernie istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się wspieraniem i pomaganiem osobom doświadczającym przemocy, świadkom przemocy, osobom stosującym przemoc, a co za tym idzie tworzenie koalicji lokalnych. Czynniki sprzyjające podniesieniu skuteczności pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- tworzenie bazy pomocowej w składającej się z przedstawicieli różnych podmiotów, np. policji, pracownika socjalnego, lekarza, pedagoga i ściśle zaangażowanej współpracy,
- znajomość miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób i instytucji wspierających mieszkańców powiatu, pomagających dzieciom i rodzinom,
- konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji i organizacji,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy,
- odpowiedzialna dokumentacja poszczególnych przypadków, form udzielania pomocy i efektów¹⁶.

Zasoby instytucjonalne są zależne od zasobów ludzkich. W zakresie realizacji Programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030 współpracować będą osoby zawodowo zajmujące się sprawami z obszaru przemocy domowej na szczeblu powiatowym oraz gminnym, do których należą m.in. pracownicy socjalni, asystenci rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, przedstawiciele rodzinnej pieczy zastępczej, psychologzy, psychoterapeuci, pedagodzy, funkcjonariusze policji, kuratorzy społeczni oraz zawodowi, prawnicy, pracownicy ochrony zdrowia, pracownicy oświaty, członkowie gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ występującego na terenie powiatu śremskiego została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, Centrum Usług Społecznych i Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie poszczególnych gmin powiatu, Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Policji.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej jednym z zadań własnych gmin jest tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych, które działają na rzecz kompleksowego rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Zespoły Interdyscyplinarne zajmują się także zbieraniem informacji na temat skali

¹⁶ Źródło: www.niebieskaLinia.pl (dostęp: 25 marca 2024 r.)

zjawiska przemocy w rodzinie - całościowym diagnozowaniem sytuacji w tym aspekcie. Obecnie pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie są członkami 3 Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, w spotkaniach których aktywnie uczestniczą.

Jednym z elementów, który może pokazywać skalę zjawiska przemocy jest liczba „Niebieskich Kart”. Jest to procedura obejmująca ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, Żandarmerii, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Na przestrzeni ostatnich 4 lat (2020-2023 rok) zauważa się, iż liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart w powiecie śremskim była największa w 2023 roku, najmniej procedur wszczęto w 2022 roku – odnotowano spadek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” o 37 mniej do roku 2021. Niniejsze spowodowane jest najpewniej okresem przejściowym i zdecydowanie utrudniającym diagnozowanie problemu, dostrzeżenie zjawiska przemocy ze względu na pandemię COVID-19 i wprowadzone obostrzenia. Spadku spisywania formularzy „Niebieskie Karty” upatrywać można we wprowadzonych obostrzeniach i zamknięciu przemocy w „czterech ścianach”, utrudnieniami w postaci ograniczonego uczestnictwa instytucji i organizacji działających w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej w życiu społecznym, tzw. „zamkniętych drzwi na obsługę beneficjentów, ograniczeniem wychodzenia w teren do minimum”. Jednak już 2023 roku ponownie spisano formularzy powyżej liczby 130 i odnotowano wzrost o 41 więcej do roku poprzedniego. Potwierdza to fakt tzw. „otwarcia się urzędów” i zwiększenia możliwości zauważenia, zgłoszenia zjawiska przemocy domowej. Liczba spisywanych „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach powiatu śremskiego uzależniona jest m.in. od liczby osób zamieszkujących daną gminę, rozmieszczenia terytorialnego miejscowości wchodzących w ich skład, połączenia z miastem powiatowym, prowadzonej profilaktyki przeciwdziałania przemocy domowej i reagowania społecznego, jak również odniesienia do zakorzenionego zjawiska przemocy w obyczajowości danej miejscowości do uznawania jej jako środek wychowawczy vis przestępstwo.

Tabela nr 1. Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”

Lp.	Gmina	2020	2021	2022	2023
1.	Śrem	104	94	75	105
2.	Książ Wlkp.	12	16	7	15
3.	Dolsk	6	13	5	10
4.	Brodnica	8	10	9	7
Ogółem powiat śremski		130	133	96	137

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Usług Społecznych, Ośrodków Pomocy Społecznej oraz Gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych

Najczęściej procedurę „Niebieskie Karty” wszczynali policjanci (powyżej 50-57% przypadków), przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (średnio 40% sytuacji), w pojedynczych przypadkach formularz spisali przedstawiciele oświaty (gmina Śrem, gmina Książ Wlkp.) oraz służby zdrowia (gmina Śrem, gmina Książ Wlkp.).

Najczęściej spotykaną formą przemocy odnotowanej w odniesieniu do mieszkańców powiatu śremskiego jest przemoc psychiczna 90%, a następnie przemoc fizyczna 78%. W dalszej kolejności zgłaszano przemoc seksualną 6,6%, ekonomiczną 4% oraz zaniedbania 5%, w 2023 r. odnotowano przypadek cyberprzemocy poniżej 2%¹⁷. Przyczyny niskiego odsetka cyberprzemocy można upatrywać w fakcie, iż kategoria tej przemocy została formalnie określona w czerwcu 2023 r. Doskonale zdajemy sobie sprawę jako nowoczesne społeczeństwo, że cyberprzestrzeń stała się tak powszechna, że zastępuje prawdziwą rzeczywistość, zwłaszcza wśród ludzi młodych – dzieci i nastolatków. Odwołując się do badań zawartych w Poradniku dotyczącym cyberprzemocy¹⁸ należy podkreślić, że agresja w sieci jest już niemal zjawiskiem powszechnym. Ponad połowa młodych użytkowników internetu przyznaje, że spotkała się z różnymi przejawami internetowej przemocy zarówno wobec swoich kolegów i koleżanek, jak i osób nieznanomych. Co trzeci nastolatek takiej przemocy doświadczył osobiście, był wyzywany w internecie, poniżany, ośmieszany lub straszony. Prawie 13% uczniów zgłaszało kradzież

¹⁷ Dane oszacowane na podstawie informacji przedstawionej przez Policję oraz Ośrodki Pomocy Społecznej/Zespoły Interdyscyplinarne gmin Brodnica, Dolsk, Książ Wlkp. Centrum Usług Społecznych w Śremie przekazało natomiast informacje, że nie prowadzi statystyk w zakresie określenia formy stosowanej przemocy. Tym samym szacowanie % jest niepełne i w przypadku gminy Śrem odnosi się do około połowy spisanych formularzy „Niebieskie karty” (dane Policji).

¹⁸ A. Borkowska, Cyberprzemoc ..., s. 11.

tożsamości i wykorzystywania ich konta e-mailowego lub profilu na portalu społecznościowym do realizacji agresywnych działań wobec innych osób.

Analizując statystyki dotyczące liczby mieszkańców, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą domową, obserwujemy w latach 2020-2022 spadek liczby przypadków o około 48%. Dopiero w 2023 r. w porównaniu do 2022 r. odnotowujemy ponowny wzrost o 37%.

Tabela nr 2. Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu śremskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą w rodzinie w latach 2020-2023

LICZBA OSÓB	2020	2021	2022	2023
Kobiety	55	38	28	44
Mężczyźni	17	2	8	5
w tym dzieci	17	13	8	27
w tym osoby starsze, powyżej 60 r. ż.	12	5	3	4
Ogółem	72	40	36	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Śremie

Najczęściej dotknięte przemocą są kobiety (84%) tendencja ta utrzymuje się w ostatnich latach. W porównaniu do 2020 roku zmalał natomiast odsetek mężczyzn dotkniętych przemocą domową o 70% a także odsetek osób starszych, powyżej 60 r. ż – spadek o 66%. Niepokojącym staje się fakt, iż w roku 2023 ponownie wzrosła liczba dzieci dotkniętych przemocą domową, gdzie w porównaniu z rokiem 2020 stwierdzono, iż 10 dzieci więcej doświadczyło krzywdy ze strony najbliższych. Reagowanie na sytuacje krzywdzenia dzieci w środowisku domowym nasiliły się po przykrew historii Kamilka z Częstochowy, który został dosłownie zakatowany. Od tego czasu zarówno mieszkańcy powiatu wzmożenie częściej zgłaszali symptomy wystąpienia zjawiska przemocy domowej a odpowiednie instytucje działające w zakresie wspierania dziecka i rodziny mogły interweniować.

Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Śremie ustalono, że na terenie powiatu śremskiego w 2023 r. **ogólna liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zmalała o 12 osób.** W stosunku do 2020 r. nastąpił wzrost o 27% liczby kobiet stosujących przemoc domową. **Sprawcami przemocy w rodzinie są głównie mężczyźni**, w 2023 roku w powiecie śremskim stanowili oni ponad 80% tej grupy.

Tabela nr 3. Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu śremskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2020-2023

LICZBA OSÓB	2020	2021	2022	2023
<i>Kobiety</i>	3	2	5	11
<i>Mężczyźni</i>	65	41	31	45
<i>Ogółem</i>	68	43	36	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Śremie

DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA OSOBY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Ważną rolę w systemie wsparcia osób dotkniętych przemocą domową pełnią zespoły interdyscyplinarne, które zgodnie ze swoimi ustawowymi obowiązkami oraz w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, podejmowały działania interwencyjne w związku z podejrzeniem jej wystąpienia. Na posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych¹⁹ zapraszane były nie tylko osoby doznające przemocy, ale także osoby przemoc stosujące. Zadaniem grup diagnostyczno-pomocowych było przede wszystkim dokonanie analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z osobą doznającą przemocy domowej opracowanie indywidualnego planu pomocy. W ramach swojej pracy członkowie diagnozowali problem przemocy oraz zapewniali bezpłatną pomoc prawną, medyczną, psychologiczną oraz socjalną.

W powiecie śremskim w ramach działalności zespołów interdyscyplinarnych w 2023 roku kontynuowano 91 wszczętych w latach wcześniejszych procedur Niebieskie Karty, wszczęto 103 nowe procedury oraz zamknięto z powodu ustania przemocy domowej 90 procedur. Powyższe obrazuje dynamikę zjawiska przemocy domowej oraz fakt jej dostrzegalności przez społeczeństwo. W samym 2023 roku odbyły się 34 posiedzenia Zespołów Interdyscyplinarnych i powołano 572 grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe (aż o 72 grupy więcej w porównaniu do roku 2020).

¹⁹ Przed czerwcem 2023 r. grup roboczych. Zmiana nazwy na grupy diagnostyczno-pomocowe nastąpiła przez nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Tabela nr 4. Działalność zespołów interdyscyplinarnych w powiecie śremskim w latach 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
<i>Liczba kontynuowanych procedur Niebieskie Karty</i>	98	88	118	91
<i>Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty</i>	100	110	74	103
<i>Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty</i>	80	83	86	90
<i>Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych</i>	43	41	36	34
<i>Liczba grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych</i>	500	572	546	572

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych centrum usług społecznych i ośrodków pomocy społecznej.

Na terenie gmin powiatu śremskiego wobec osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy prowadzono wielozakresowe poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, medyczne, zawodowe i rodzinne, wsparcie terapeutyczne oraz działalność informacyjną. W 2023 r. liczba osób, którym udzielono pomocy zmalała o 7% w stosunku do roku 2020. Z roku na rok jednak liczba rodzin objętych pomocą oferowaną przez centrum usług społecznych i ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu śremskiego pozostaje na podobnym poziomie (około 180-190 rodzin rocznie).

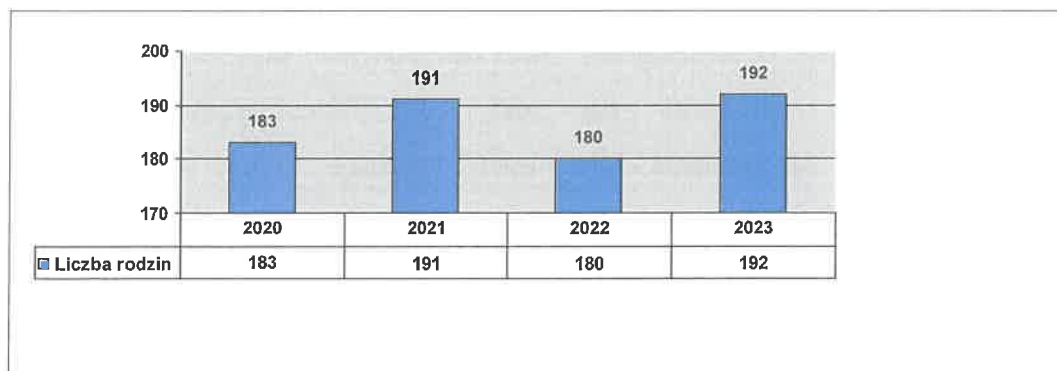
Tabela nr 5. Liczba osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy objętych wsparciem na terenie powiatu śremskiego w latach 2020-2023

LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM	2020	2021	2022	2023
<i>Kobiety</i>	221	207	201	189
<i>Mężczyźni</i>	219	201	210	181
<i>Dzieci</i>	260	256	253	280
<i>Ogółem</i>	700	664	664	650

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych centrum usług społecznych i ośrodków pomocy społecznej.

Wykres nr 1. Liczba rodzin objętych pomocą z powodu podejrzenia wystąpienia przemocy domowej w powiecie śremskim w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych centrum usług społecznych oraz ośrodków pomocy społecznej

W odniesieniu do realizacji działań w zakresie kierowania osób doznających przemocy domowej do ośrodków wsparcia zadaniem powiatu zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej jest w szczególności tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla tych osób. Jak wynika z przeprowadzonej przez PCPR w Śremie diagnozy zjawiska, w okresie 2020-2023 CUS w Śremie skierowało 2 osoby, a OPS w Książu Wlkp. w 2023 r. skierował 3 osoby. Na terenie powiatu śremskiego nie funkcjonują placówki tego typu, zatem osoby zostały skierowane do ośrodka poza terenem powiatu. Powiat śremski nie ma zawartego porozumienia z ośrodkiem tego typu, gdyż jak obrazuje diagnoza sytuacji dotycząca konieczności umieszczenia osób doznających przemocy w powyższych placówkach są to sytuacje wyłącznie jednostkowe. Model polityki w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wskazuje na konieczność izolowania osób stosujących przemoc od osób jej doznających, poprzez usuwanie ich z miejsca zamieszkania oraz wydawanie nakazu opuszczenia mieszkania i zakazu zbliżania się do osoby doznającej z jego strony przemocy. Jest to model rekomendowany podczas szkoleń specjalistycznych z zakresu udzielania wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, prowadzonych przez specjalistów z tej dziedziny, m.in. Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia”, superwizorów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej certyfikowanych przez Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, czy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Powiat w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej stoi na stanowisku realizacji wskazań ustawowych dążących do izolacji osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających, tak aby w toku działań to osoba stosująca przemoc opuściła mieszkanie, a osoba doznająca przemocy mogła zostać

w dotychczasowym środowisku i zacząć odbudowywać poczucie sprawstwa i bezpieczeństwa. We wskazanych w tabeli poniżej przypadkach nastąpiła jednostkowa konieczność umieszczenia osób doznających przemocy w ośrodkach specjalistycznych, ze względu na fakt, iż pozostawienie tych osób w dotychczasowym środowisku nie było możliwe gdyż nie zapewniało bezpieczeństwa.

Tabela nr 6. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym zapewniono schronienie, m.ni. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji

Liczba osób objętych wsparciem	2020	2021	2022	2023
<i>Śrem</i>	1	0	0	1
<i>Książ Wielkopolski</i>	0	0	0	3
<i>Dolsk</i>	0	0	0	0
<i>Brodnica</i>	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych centrum usług społecznych i ośrodków pomocy społecznej.

W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe, przy asyście funkcjonariusza Policji ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej zgodnie z procedurą. Na przestrzeni ostatnich trzech lat w pieczy zastępczej na terenie powiatu śremskiego z powodu przemocy domowej przebywało 14 w 2021, 19 w 2022 i 21 w 2023 dzieci.

Tabela nr 7. Liczba dzieci z terenu powiatu śremskiego zabezpieczonych w pieczy zastępczej²⁰

	2021	w tym z powodu przemocy	2022	w tym z powodu przemocy	2023	w tym z powodu przemocy
<i>Rodziny zastępcze spokrewnione</i>	29	2	30	2	27	1

²⁰ Zmiany w liczbie dzieci umieszczonych w poszczególnych kategoriach rodzinnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu śremskiego związane są z przekształceniem się rodzin zastępczych zawodowych w rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe	27	1	20	2	26	1
Rodziny zastępcze zawodowe, w tym specjalistyczne	23	9	7	4	1	0
Rodzinne domy dziecka	6	2	27	11	38	19
RAZEM	85	14	84	19	92	21

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie

Analizując wszystkie sytuacje związane z koniecznością zapewnienia opieki dziecku poprzez zabezpieczenie w pieczy zastępczej nasuwa się myśl, że dzieci umieszczane w pieczy niejednokrotnie trafiają do niej nie bezpośrednio z powodu wystąpienia przemocy domowej ale w sytuacjach pochodnych jak między innymi problemy opiekuńczo-wychowawcze rodziców biologicznych, uzależnienia od różnych używek, co można śmiało uznać za znamiona przemocy domowej, jak zaniedbanie, przemoc psychiczna, fizyczna, ekonomiczna, etc. Niepokojącym jest fakt, że rośnie w zatrważającym tempie liczba dzieci w pieczy zastępczej, że tak wielu rodziców naraża swoje dzieci na konieczność opuszczenia domu, jakkolwiek on by nie był, na fakt nie tyle wyrwania ze środowiska, co porzucenia. Jak wiele znamy historii dzieci, których rodzice biologiczni pracowali nad sobą, nad swoją postawą i sytuacją życiową by małe dzieci mogli do nich powrócić. Z założenia piecza zastępcza jest tymczasowa, a jednak ta tymczasowość pobytu w niej dzieci kończy się najwcześniej w sytuacji adopcji lub ich pełnoletności. System pieczy zastępczej boryka się brakiem miejsc, brakiem kandydatów, brakiem rozwiązań. Szczególnie ważnym staje się praca z rodzicami biologicznymi, praca środowiskowa na szczeblu gminnym ukierunkowana na konkretnie działania a nie formuły bez większych rezultatów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie w ramach poradnictwa specjalistycznego prowadziło również bezpłatne poradnictwo psychologiczne, poradnictwo pedagogiczne, rodzinne, pracę socjalną dla osób dorosłych i dzieci dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej. Z roku na rok widać, iż rośnie potrzeba podzielenia się swoimi problemami przez osoby uwikłane w zjawisko przemocy domowej. Współpraca z osobami dotkniętymi przemocą wymaga szczególnej uważności. Zarówno udzielanie wsparcia przez psychologa, pracownika socjalnego, pedagogów jest potrzebne a rosnące zainteresowanie mieszkańców powiatu

skorzystaniem z niego nasuwa konieczność rozbudowy specjalistycznego poradnictwa.

Tabela nr 8. Liczba osób dotkniętych przemocą domową objętych pomocą w formie poradnictwa specjalistycznego

LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM	2021	2022	2023
<i>psychologicznym</i>	6	13	20
<i>pedagogicznym</i>	0	10	22
<i>socjalnym</i>	0	2	1
<i>rodzinnym</i>	0	3	22
Ogółem	6	28	65

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie umożliwia również kontakt dzieci przebywających w pieczy zastępczej z rodziną biologiczną i pochodzenia w zakresie reintegracji więzi i odbudowy relacji poprzez organizację spotkań dziecka z rodziną. W 2021 zorganizowano 41 spotkań, w 2022 roku 43 spotkania, a w 2023 roku 79 spotkań. Niewątpliwie na zwiększenie liczby spotkań miało wpływ utworzenie w trzecim kwartale 2022 r. innowacyjnego narzędzia pracy w postaci Pokoju Przyjaznego Dziecku „Błękitna Przystań” dostosowanego do organizacji spotkań, wyposażonego w infrastrukturę gwarantującą komfort, poczucie swobody i bezpieczeństwa uczestników.

W ramach wspierania rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, powiaty zobligowane są do prowadzenia działań wobec osób stosujących przemoc. W powiecie śremskim Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie przy współpracy z Poznańskim Centrum Profilaktyki Społecznej realizowało programy korekcyjno-edukacyjne i psychologiczno-terapeutyczne skierowane dla osób stosujących przemoc domową. Podstawowym celem tych programów jest zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową, a w rezultacie powstrzymanie ich od tego rodzaju zachowań i zakończenie przemocy domowej w środowisku rodzinnym, a także zwiększenie ich zdolności do samokontroli zachowań agresywnych.

Tabela nr 9. Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych

Gmina:	2021	2022	2023
Śrem	46	49	56
Książ Wlkp.	1	0	0
Dolsk	0	0	0
Brodnica	2	2	2
RAZEM:	49	51	58

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie na podstawie danych Zespołów Interdyscyplinarnych

Tabela nr 10. Liczba uczestników programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych

Liczba edycji w poszczególnych latach:	2021	2022	2023
Program korekcyjno-edukacyjny	0	1	1
Liczba osób, które przystąpiły do programu	0	8	10
Liczba osób, które ukończyły program	0	2	8
Liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy (wcześniejsze edycje)	1	1	1
Program psychologiczno-terapeutyczny	1	1	0
Liczba osób, które przystąpiły do programu	4	5	0
Liczba osób, które ukończyły program	4	2	0
Liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie

Należy zaznaczyć, że nadrzędnym celem programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-pedagogicznych jest:

- 1) zmiana przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej;
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy;
- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych;

- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy;
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania;
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej;
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej;
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy;
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

Realizacja programów uzależniona jest w dużej mierze od otrzymywanych środków z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, będących w dyspozycji Wojewody Wielkopolskiego ale również od faktycznej liczby zgłaszających się osób do programów, a dalej ich uczestnictwo i ukończenie zajęć.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie przygotowując się do każdej edycji programów pozostawało w bieżącym kontakcie z ośrodkami pomocy społecznej, centrum usług społecznych, kuratorami, psychologami, policją, organizacjami pozarządowymi, informując o trwającym naborze do udziału w zajęciach, a także organizując spotkania z przedstawicielami tych podmiotów w celu przybliżenia specyfiki programów. Ponadto minimum 2 razy w roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie opracowywało aktualizację informatora z bazą teleadresową instytucji i organizacji z terenu powiatu śremskiego realizujących wszelkie działania adresowane do osób stosujących przemoc domową, w tym informacją o realizowanych programach i przesyłało właściwym miejscowo prezesowi sądu rejonowego, prokuratorze rejonowej, komendantowi policji, komendantowi oddziału żandarmerii wojskowej oraz wchodzącym w skład powiatu gminom.

W gminach powiatu śremskiego realizowano wsparcie osób stosujących przemoc poprzez motywowanie i wskazywanie pozytywnych aspektów wynikających ze zgłoszenia się do uczestnictwa w programach adresowanych do osób stosujących przemoc. Prowadzono indywidualne spotkania z osobami stosującymi przemoc,

oferowano możliwość skorzystania z wsparcia psychologa. Prowadzono również rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu czy narkotyków.

Biorąc pod uwagę fakt, że co roku w gminach powiatu śremskiego intensywne oddziaływania motywujące do wzięcia udziału w programach adresowanych do sprawców przemocy prowadzono wobec około 50 osób stosujących przemoc domową, to liczba osób, które zgłosiły się do programu, nie jest satysfakcjonująca. Należy również podkreślić, iż z osób zgłaszających się do programów, nie wszyscy program kończą. Satysfakcjonujące jest jednak to, że do tej pory od 2020 r. istnieje przypuszczenie, że tylko jedna osoba powróciła do zachowań przemocowych po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego i jest wykazywana w monitoringu przez ostatnie 3 lata.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, istotnym działaniem jest szeroko pojęta profilaktyka, skierowana do rodzin z dziećmi, ale także do całej społeczności lokalnej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie w ramach realizacji działań profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową od 2022 roku prowadzi zajęcia w ramach „Szkoły dla rodziców i wychowawców”. Corocznie odbywają się 2 edycje szkolenia, w których każdej bierze udział od 10 do 12 osób. Czas trwania warsztatów to 10 spotkań po 3 godziny dydaktyczne, podczas których poruszane są m.in. tematy związane z tym jak pomóc dziecku radzić sobie z emocjami, stawiać granice zamiast karaniami, konstruktywnie rozwiązywać konflikty, budować ciepłe relacje z dziećmi, dające radość, spokój i poczucie bliskości.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie w ramach lokalnych kampanii społecznych promujących działania służące m.in. przeciwdziałaniu przemocy domowej prowadziło w latach 2021 i 2022 autorską kampanię społeczną pn. „Źródło Mocy – Dom Bez Przemocy” polegającą na ogłoszeniu konkursu fotograficznego dla mieszkańców powiatu, którego celem było stworzenie jego mieszkańcom szansy na wyrażenie własnego stosunku wobec przejawów agresji w rodzinie oraz propagowania wzorców rodzicielskich i wychowania dzieci bez stosowania przemocy. Wyróżnione w konkursie fotografie promowały idee kampanii i zostały rozpowszechnione na terenie powiatu. W 2023 roku PCPR w Śremie realizowało kolejną autorską kampanię pn. „Przemoc Jest Słaba, która ma na celu zwiększenie

świadomości i wiedzy mieszkańców powiatu o zjawisku przemocy domowej, jej przejawach i skutkach, a przede wszystkim formach pomocy, jej bezpłatnej dostępności oraz podmiotach działających na rzecz przeciwdziałania przemocy. Kampania jest kontynuowana w 2024 roku. Materiały w formie plakatów i ulotek zostały rozpowszechnione na terenie powiatu śremskiego oraz w mediach społecznościowych. Corocznie PCPR w Śremie włącza się również w realizację Ogólnopolskiej Kampanii pn. „Make Love Not Przemoc – 16 Dni Przeciw Przemocy Ze Względu na Płeć” i publikuje za pośrednictwem portalu społecznościowego posty dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej.

ANALIZA SWOT zjawiska przemocy domowej w powiecie śremskim

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SOWT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunites – szanse, Threats – zagrożenia), które określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie śremskim. Niniejszą analizę opracowano na podstawie wywiadu telefonicznego przeprowadzonego wśród przedstawicieli jednostek pomocy społecznej, oświaty, kuratorów, policji, organizacji pozarządowych. Udzielane anonimowo odpowiedzi osób zostały skatalogowane i przedstawiają się następująco:

Mocne strony:

- funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych w gminach powiatu,
- znajomość środowiska,
- współdziałanie i otwarta komunikacja instytucji i organizacji z terenu powiatu śremskiego działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspierania dziecka i rodziny,
- kampanie społeczne (włączenie się w kampanie ogólnopolskie, regionalne jak również lokalne).

Słabe strony:

- niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy domowej,
- ograniczony dostęp do specjalistów pracujących z rodziną, dzieckiem (długie terminy oczekiwania na wsparcie lub brak wolnych terminów, brak specjalistów),

- silnie zakorzenione zjawisko obyczajowości w zakresie rozpoznawania przemocy, stereotypy oraz przekonania,
- małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej,

Szanse:

- wprowadzone zmiany prawne umożliwiające uskutecznienie form wsparcia,
- dostęp do szeregu szkoleń i warsztatów a tym samym podnoszenie kompetencji kadry specjalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz na rzecz rodzin,
- uruchomienie programów osłonowych umożliwiających uzyskania środków zewnętrznych na zwiększenie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i na rzecz rodziny.

Zagrożenia:

- brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy, zaniżone poczucie wartości i strach przed ujawnieniem doznawanej krzywdy,
- poczucie bezkarności i ponoszenia konsekwencji przez osoby stosujące przemoc domową,
- przyzwolenie społeczne na zasadzie „lepiej nie widzieć, nie słyszeć, nie wiedzieć”,
- bezradność osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej,
- trudności w znalezieniu miejsca dla dziecka wymagającego zabezpieczenia w sytuacji interwencji, ze względu na kryzys systemu pieczy zastępczej i brak miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

CZYNNIKI RYZYKA

Ogólnie czynniki ryzyka przemocy domowej można podzielić na wewnętrzne oraz zewnętrzne:

czynniki wewnętrzne:

- choroby psychiczne, urazy, uszkodzenia mózgu, zaburzenia osobowości, nieodpowiednia regulacja hormonalna, zaburzenia kontroli emocjonalnej i zachowań, charakteropatie itp.

czynniki zewnętrzne:

- **normy społeczne i kulturowe** – przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach nadal akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych oraz panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto nadal silne jest przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do jej sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności osoby stosującej przemoc i bezradności osoby doznającej przemocy, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w życie rodzinne innych osób. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy osoby doznające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei osoby stosujące przemoc nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych.
- **dziedziczenie wzorca przemocy** – przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich mogą modelować zachowania, których są świadkami lub których bezpośrednio doświadczają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów oraz uzyskiwania przewagi, kontroli, władzy.
- **uzależnienie i nadużywanie alkoholu** – statystyki dowodzą, że większość osób stosujących przemoc jest pod wpływem alkoholu (bądź innych środków odurzających). Alkohol osłabia kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób.
- **środowisko społeczne** – istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz osobistego lub instytucjonalnego w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

WIZJA PROGRAMU

Prezentowane dane wskazują na tendencję utrzymywania się zjawiska przemocy domowej, które jest obecne w przestrzeni życia mieszkańców powiatu śremskiego. Trzeba mieć na uwadze, że statystyki nie oddają rzeczywistej skali problemu. Wynika to z istoty i mechanizmów przemocy domowej. Nie każdy akt doświadczenia przemocy skutkuje apelem o pomoc. Prowadzona profilaktyka oraz podejmowane działania przez jednostki oraz organizacje pozarządowe z terenu powiatu śremskiego niewątpliwie mają znaczący wpływ na rosnącą świadomość mieszkańców w zakresie zjawiska przemocy i reagowania w odpowiedni sposób. Samorząd Powiatu Śremskiego czuje się odpowiedzialny za swoich mieszkańców i jakość ich życia. Region powinien być spójny społecznie i zintegrowany w społecznym kapitale. Włączenie społeczne oznacza budowanie takich zasobów, w których czynnik taki jak wystąpienie przemocy domowej nie stanowi przeszkody w aktywnym życiu społecznym. Środowiska dotknięte przemocą domową mają prawo dostępu do wysokiej jakości wsparcia w obszarach, w których go potrzebują, do możliwości pełnego uczestnictwa w dziedzinach życia społecznego, w których widzą taką potrzebę. W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i deficyty Powiat Śremski planuje szereg działań określonych w niniejszym programie, które mają na celu poprawę sytuacji osób i rodzin uwikłanych w zjawisko przemocy i wpisują się w politykę regionu Województwa Wielkopolskiego oraz ogólnopolską wizję zmiany sytuacji.

Niniejszym wizją nadrzędną programu jest zmiana postaw, przekonań oraz dostrzegalności zjawiska przemocy w środowisku mieszkańców powiatu śremskiego.

W wyniku realizacji programu, w 2030 roku w powiecie śremskim:

- osoby doświadczające przemocy domowej będą miały możliwość skorzystania ze skuteczniejszej ochrony oraz łatwiejszego dostępu do zindywidualizowanego wsparcia świadczonego przez specjalistów,
- osoby stosujące przemoc domową będą mogły skorzystać z szerszej oferty oddziaływań, mających na celu korygowanie postaw w taki sposób, by nauczyły się zachowań bez użycia przemocy,

- mieszkańcy powiatu śremskiego podniosą swój poziom wiedzy i świadomości w zakresie przyczyn i skutków przemocy, a także możliwych form wsparcia w tym zakresie,
- pracownicy instytucji i podmiotów pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej będą mieli lepszy dostęp do wsparcia i narzędzi w swojej pracy, w tym superwizja, szkolenia, warsztaty,
- instytucje i podmioty działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej będą w większym stopniu współdziałać ze sobą, co przełoży się na wzrost dostępności specjalistycznych usług dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

Celem głównym programu jest

Dążenie do zwiększenia skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz rozwijanie lokalnego systemu profilaktyki w celu zmniejszenia skali zachowań przemocowych na terenie powiatu śremskiego

By skutecznie realizować zakładany cel główny określono cele szczegółowe oraz kierunki działań.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych, w celu zwiększenia świadomości oraz wrażliwości społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej.
2. Rozwój usług społecznych, zwiększenie ich dostępności i skuteczności na rzecz wsparcia i ochrony osób doświadczających przemocy domowej.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw społecznych osób stosujących przemoc domową.
4. Zwiększenie efektywności współpracy między instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz podnoszenie kompetencji zawodowych ich przedstawicieli.

Cel szczegółowy 1: *Podjęmowanie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych, w celu zwiększenia świadomości oraz wrażliwości społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej*

Identyfikacja potrzeb:	<p>1) Podniesienie świadomości i zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej oraz ograniczenie społecznej tolerancji na zjawisko przemocy.</p> <p>2) Zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu śremskiego na temat zjawiska i skutków przemocy oraz uzyskania wsparcia, w przypadku problemu przemocy domowej.</p> <p>3) Wzrost liczby akcji i przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym skierowanym do mieszkańców powiatu śremskiego.</p> <p>4) Poszerzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży w zakresie przemocy, w tym przemocy domowej, rówieśniczej, cyberprzemocy.</p> <p>5) Pobudzenie społecznej odpowiedzialności wśród mieszkańców, wobec reagowania na zjawisko przemocy.</p> <p>6) Rozpowszechnienie w społeczeństwie prawidłowych wzorców funkcjonowania opartych na odpowiedzialnym zachowaniu w relacjach międzyludzkich.</p>
------------------------	--

L.p.	Kierunki działań	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Harmonogram realizacji	Zakładany poziom wskaźnika
A.	Organizacja lokalnych festynów, imprez propagujących styl życia wolny od przemocy	Liczba zorganizowanych inicjatyw	PCPR, JST, placówki oświatowe, Policja, organizacje pozarządowe, kluby sportowe, ośrodki kultury i sportu, kluby sportowe, kluby wolontariatu	Na bieżąco, przez cały okres obowiązywania programu, minimum 2 inicjatywy w ciągu roku	2
B.	Opracowanie i upowszechnienie materiałów informacyjno- edukacyjnych w formie broszur i ulotek na temat przemocy domowej, sposobów jej przeciwdziałania, ochrony przed przemocą oraz możliwością uzyskania	Liczba opracowanych materiałów Liczba rozpowszechnio	PCPR, JST, CUS/OPS, Policja, PPP, organizacje pozarządowe	Na bieżąco przez cały okres obowiązywania programu, minimum 1 materiał w każdym roku	2 100

	wsparcia.	nych materiałów			
C.	Prowadzenie zakładki na stronie internetowej oraz umieszczanie postów w mediach społecznościowych z informacjami o pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej.	Liczba umieszczonych wpisów na stronie Liczba umieszczonych postów	PCPR	Na bieżąco, przez cały okres obowiązywania programu	10 10
D.	Udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej oraz organizacja lokalnych kampanii/konferencji społecznych.	Liczba zrealizowanych kampanii/konferencji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	PCPR, KPP, JST, ZI, GKRP, CUS/OPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki kulturalnorekreacyjne, świetlice socjoterapeutyczne, kościoły i związki wyznaniowe	Na bieżąco, przez cały okres obowiązywania programu	2
E.	Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do aktywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych uwzględniających tematykę komunikacji bez przemocy, asertywności, konstruktywnych sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach interpersonalnych.	Liczba zorganizowanych warsztatów, zajęć pozalekcyjnych, etc.	Ośrodki kultury i sportu, biblioteki, organizacje pozarządowe, świetlice środowiskowe, placówki wsparcia dziennego, kluby sportowe, kluby wolontariatu, kościoły i związki wyznaniowe	Minimum 1 raz w każdym roku	1

F.	Organizacja konkursów na temat ochrony praw dziecka, wartości rodzinnych, reagowania na zjawisko przemocy.	Liczba zorganizowanych konkursów Liczba uczestników biorących udział w poszczególnym konkursie	PCPR, PPP, CUS/OPS, placówki oświatowe, ośrodki kultury i sportu, biblioteki, kluby sportowe	Minimum 1 raz w każdym roku	1
G.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych dla rodzin w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych oraz podnoszących ich kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, m.in. poprzez prowadzenie „Szkoły dla rodziców i wychowawców”.	Liczba zrealizowanych programów Liczba osób uczestniczących w „Szkoły dla rodziców i wychowawców”.	PCPR, PPP, CUS/OPS, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	Minimum 1 edycja w każdym roku	1
H.	Organizacja punktu informacyjnego lub telefonu zaufania w związku z Tygodniem Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem.	Liczba utworzonych punktów/telefonów	PCPR, CUS/OPS, Policja, ZKSS, organizacje pozarządowe	W miesiącu lutym, w każdym roku	1
I.	Edukacja na temat przemocy domowej oraz związanych z nią innych problemów, jak uzależnienia poprzez dystrybucję ulotek i plakatów, pogadanki, informacje w mediach lokalnych, organizacjach kościelnych, itd.	Liczba rozpowszechnionych ulotek, plakatów, broszur Liczba informacji w mediach lokalnych dotyczących	PCPR, KPP, JST, ZI, GKRPA, CUS/OPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, kościoły i związki wyznaniowe	Na bieżąco przez cały okres obowiązywania programu, minimum 1 materiał w każdym roku	200 1

		przeciwdziałania przemocy domowej			
J.	Organizacja spotkań instruktażowych z przedstawicielami szkół i placówek oświatowych w zakresie przeciwdziałania przemocy.	Liczba zorganizowanych spotkań	PCPR/Policja	Minimum 1 raz w roku	1
K.	Wspieranie szkół i placówek oświatowych działających na terenie powiatu śremskiego w działaniach edukacyjnych zwiększających świadomość zjawiska przemocy domowej, przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy.	Liczba opracowanych i rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych Liczba zorganizowanych pogadań w szkołach	PPP, KPP, PCPR, placówki oświatowe	Minimum 1 materiał rocznie Minimum 3 spotkania w każdym roku	1/20 3
L.	Edukacja rodziców w zakresie: budowania relacji rodzinnych, przemocy i agresji, wpływu postaw rodzicielskich na zachowanie dziecka.	Liczba zorganizowanych pogadań	PPP, KPP, PCPR, placówki oświatowe	Minimum 3 spotkania w każdym roku	3
M.	Diagnozowanie problemu przemocy domowej poprzez przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców i uczniów oraz analizy danych instytucjonalnych.	Liczba osób objętych badaniem w ramach diagnozy problemu przemocy. Liczba przeprowadzonych diagnoz na	PCPR, JST, ZI, Policja, CUS/OPS, placówki oświatowe, podmioty zewnętrzne, np. prywatne przedsiębiorstwa, społeczność lokalna	Minimum co 3 lata przez okres obowiązywania programu	100 2

		podstawie analizy danych zastanych.			
N.	Monitoring zjawiska przemocy domowej.	Liczba wszczętych procedur NK, etc.	PCPR, ZI, Policja	Styczeń w okresie obowiązywania programu	100

Cel szczegółowy 2: *Rozwój usług społecznych, zwiększenie ich dostępności i skuteczności na rzecz wsparcia i ochrony osób doświadczających przemocy domowej*

Identyfikacja potrzeb:

- 1) Ułatwienie dostępu do specjalistycznej pomocy osobom, zmagającym się ze zjawiskiem przemocy domowej.
- 2) Poprawa jakości pomocy świadczonej osobom doświadczającym przemocy.
- 3) Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.

Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

L.p.	Kierunki działań	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Harmonogram realizacji	Zakładany poziom wskaźnika
A.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy dostępu do bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, interwencji kryzysowej oraz pomocy medycznej.	Liczba udzielonych porad osobom doświadczającym przemocy Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia Liczba instytucji/podmio	PCPR, Starostwo Powiatowe, PPP, placówki oświatowe, GKRPA, CUS/OPS, PLUiW, JST, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	Przez cały okres obowiązywania programu	100 50 7

			tów zapewniających bezpłatny dostęp do poradnictwa			
B.	Prowadzenie bezpłatnych mediacji rodzinnych	Liczba prowadzonych mediacji Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia	PCPR, Starostwo Powiatowe, organizacje pozarządowe	Przez cały okres obowiązywania programu	10 4	
C.	Rozwijanie sieci placówek wspierających i udzielających pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, w szczególności o Punkt Interwencji Kryzysowej	Liczba utworzonych punktów interwencji kryzysowej Liczba osób korzystających ze wsparcia PIK	PCPR, PIK	W roku 2025 W każdym roku obowiązywania programu	1 5	
D.	Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej schronienia w ośrodkach wsparcia i ośrodkach interwencji kryzysowej	Liczba osób, które skorzystały ze schronienia. Liczba zapytań o udzielenie informacji o osobach	PCPR, CUS/OPS	Przez okres obowiązywania programu W miesiącu styczniu każdego roku	1 1	

		doznających przemocy domowej, wymagających z tego tytułu wsparcia oraz korzystających z niego			
E.	Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa dzieciom doznającym przemocy domowej poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z powodu przemocy domowej	PCPR	W okresie trwania programu	Każdorazowo w przypadku zaistnienia potrzeby
F.	Zagwarantowanie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej, w tym z powodu przemocy oraz dzieciom uwikłanym w konflikty okołorozwodowe spotkań z rodzicami biologicznymi i rodziną spokrewnioną w Pokoju Przyjaznym Dziecku „Błękitna Przystań”, mających na celu budowanie relacji, utrzymywanie więzi i reintegrację ze środowiskiem pochodzenia.	Liczba zorganizowanych spotkań Liczba dzieci uczestniczących w spotkaniach Liczba rodzin uczestniczących w spotkaniach	PCPR	W okresie trwania programu	20 10 5
G.	Poszerzenie form wsparcia dla osób doznających przemocy domowej poprzez prowadzenie grupy wsparcia, terapii indywidualnej oraz pomocy mentorskiej.	Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, terapii indywidualnej	CUS/OPS, PLUiW, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	W okresie trwania programu	10

		oraz objętych pomocą mentorską.			
--	--	---------------------------------	--	--	--

Cel szczegółowy 3: *Zwiększenie skuteczności oddziaływań ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw społecznych osób stosujących przemoc domową*

Identyfikacja potrzeb:

- 1) *Podjęcie natychmiastowej interwencji w stosunku do osób dopuszczających się zachowań przemocowych.*
- 2) *Zwiększenie dostępności miejsc i form wsparcia dla osób stosujących przemoc domową.*
- 3) *Umożliwienie osobom stosującym przemoc zmianę sposobu zachowania poprzez skuteczne oddziaływania korekcyjno-edukacyjne oraz terapeutyczne.*
- 4) *Nabywanie przez osoby stosujące przemoc umiejętności radzenia sobie z trudnymi emocjami, wiedzy na temat stereotypów społecznych, budowania prawidłowych relacji opartych na zrozumieniu, szacunku, akceptacji.*

L.p.	Kierunki działań	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Harmonogram realizacji	Zakładany poziom wskaźnika
A.	Opracowanie, realizacja i monitoring programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba opracowanych programów	PCPR	W roku 2024	1
Liczba edycji programów w danym roku		ZI/PCPR/ PLUIW	Minimum 1 edycja w roku	1	
Liczba osób skierowanych do programów		ZI	W każdym roku	8	
Liczba osób które przystąpiły do programów		PCPR	W każdym roku	8	
Liczba osób które ukończyły ww. programy		PCPR	W każdym roku	4	

B.	Opracowanie, realizacja i monitoring programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba opracowanych programów	PCPR	Do roku 2026	1
		Liczba edycji programów w danym roku	ZI/PCPR	Minimum 1 edycja w roku	1
		Liczba osób skierowanych do programów	ZI	W każdym roku	5
		Liczba osób które przystąpiły do programów	PCPR	W każdym roku	5
		Liczba osób które ukończyły ww. programy	PCPR	W każdym roku	5
C.	Prowadzenie monitoringu skuteczności programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych.	Liczba sporządzanych monitoringów skuteczności programów.	PCPR, ZI	Co 12, 24 i 36 miesięcy po ukończeniu przez uczestników edycji poszczególnych programów	1
D.	Rozpowszechnianie informacji dotyczących realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych za pośrednictwem stron internetowych oraz innych kanałów.	Liczba upowszechnionych informacji.	PCPR, media lokalne	Minimum 2 razy w ciągu każdego roku	2
E.	Izolowanie osób stosujących przemoc domową poprzez uniemożliwienie im korzystania ze wspólnie zajmowanego z członkami rodziny mieszkania oraz zakaz zbliżania się do jego otoczenia.	Liczba interwencji związanych z usunięciem osoby stosującej przemoc domową	KPP, Prokuratura Rejonowa	W każdym roku	1

		z miejsca zamieszkania.			
F.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego skierowanego dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób stosujących przemoc domową które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego, wraz ze wskazaniem Rodzaju udzielonej porady.	PCPR	W każdym roku	5 (m.in.: psychologiczna, pedagogiczna, prawna, socjalna)
G.	Zorganizowanie i prowadzenie grupy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc domową.	Liczba uczestników grupy terapeutycznej.	PCPR, organizacje pozarządowe	Minimum 1 raz na dwa miesiące	5
H.	Współpraca z organami wymiaru sprawiedliwości zmierzająca do wyeliminowania destrukcyjnych postaw osób stosujących przemoc.	Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym na podstawie postanowienia Sądu	Sąd Rejonowy w Śremie	W każdym roku	8

I.	Sporządzanie i przekazywanie informacji dotyczących miejsc świadczących pomoc dla osób stosujących przemoc domową, właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, Komendantowi KPP, Komendantowi Żandarmerii Wojskowej oraz gminom wchodzącym w skład powiatu.	Liczba przekazanych informatorów	PCPR/Starostwo Powiatowe Sąd, Prokuratura, Policja, gminy, CUS/OPS	Minimum 2 razy w ciągu każdego roku	2
		Liczba podmiotów, którym przekazano informator			8

Cel szczegółowy 4: *Zwiększenie efektywności współpracy między instytucjami i podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz podnoszenie kompetencji zawodowych ich przedstawicieli*

Identyfikacja potrzeb:	<p>1) <i>Wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej podmiotów realizujących działania w zakresie wspierania dzieci, osób, rodzin z problemem przemocy, w tym nawiązanie współpracy z innymi jednostkami/instytucjami tworzącymi indywidualne systemy przeciwdziałania przemocy domowej o charakterze lokalnym.</i></p> <p>2) <i>Rozwijanie umiejętności i zwiększenie kompetencji zawodowych osób zaangażowanych w działania na rzecz zmniejszenia skali zjawiska przemocy domowej w powiecie.</i></p> <p>3) <i>Monitorowanie skuteczności lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej: prowadzonych działań i funkcjonujących podmiotów, a także wdrażanie zmian w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy.</i></p> <p>4) <i>Wzrost skuteczności działań realizowanych wobec osób uwikłanych w zjawisko przemocy</i></p>				
L.p.	Kierunki działań	Wskaźnik	Realizatorzy i podmioty współpracujące	Harmonogram realizacji	Zakładany poziom wskaźnika
A.	Diagnozowanie potrzeb szkoleniowych osób realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zapytań o potrzeby szkoleniowe Liczba uzyskanych informacji zwrotnych	PCPR, ZI	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	1 4

B.	Inicjowanie spotkań, oraz przedsięwzięć służących doskonaleniu zawodowemu osób realizujących działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba zorganizowanych spotkań Liczba uczestników poszczególnych spotkań	PCPR, ZI, CUS/OPS, GKRPA, KPP, ZKSS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	1 10
C.	Przeprowadzanie szkoleń, seminariów, konferencji dla kadry zajmującej się działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w oparciu o potrzeby szkoleniowe uczestników.	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji Liczba uczestników poszczególnych działań	PCPR, ZI, CUS/OPS, GKRPA, KPP, ZKSS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	1 10
D.	Zapewnienie systemu specjalistycznego wsparcia dla osób bezpośrednio pracujących z osobami doświadczającymi przemocy domowej i osobami stosującymi przemoc domową w formie superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia, etc.	Liczba przeprowadzonych działań wspierających (z wyszczególnieniem rodzaju wsparcia) Liczba uczestników działań wspierających	PCPR, ZI, CUS/OPS, GKRPA, KPP, ZKSS, organizacje pozarządowe	Cyklicznie, w ciągu każdego roku	6 20
E.	Rozwój lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zwiększenie kadry pracowników i/lub poszerzanie oferty usług dla osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.	Liczba jednostek/podmiotów świadczących wsparcie	PCPR, ZI, CUS/OPS, KPP, ZKSS, PPP	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	12

		osobom i rodzin uwikłanym w problem przemocy domowej Liczba działań skierowanych do osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej			12
F.	Prowadzenie działań edukacyjnych dla pracowników placówek oświatowych, placówek zdrowia, organizacji pozarządowych, klubów wolontariatu, placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych, kościołów i związków wyznaniowych z zakresu przeciwdziałaniu problemowi przemocy.	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych Liczba przekazanych materiałów edukacyjnych	PCPR, PPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	1 1
G.	Udział w pracach Zespołów Interdyscyplinarnych na terenach gmin.	Liczba spotkań ZI w poszczególnych gminach	PCPR, KPP, PPP, placówki oświatowe, ZKSS, organizacje pozarządowe, placówki ochrony zdrowia	Na podstawie przekazanych zaproszeń, proces ciągły	15
H.	Udział pracowników PCPR w Śremie w pracach grup diagnostyczno-pomocowych.	Liczba spotkań grup Liczba pracowników uczestniczących	PCPR	Na podstawie otrzymanych zaproszeń, proces ciągły	10 3

		w grupach			
I.	Aktualizowanie informatora z wykazem instytucji na terenie powiatu śremskiego zajmujących się pomocą osobom doznającym przemocy oraz przeciwdziałaniem przemocy.	Liczba opracowanych i przekazanych informatorów Liczba podmiotów które otrzymały informatory	PCPR	Minimum 1 raz w ciągu każdego roku	1 10

ŹRÓDŁA DANYCH

W tabelach określających cele szczegółowe określono wskaźniki oraz instytucje i podmioty odpowiedzialne za przeprowadzenia pomiaru wskaźnika. Zgodnie z tym monitoring wskaźników opierać się będzie na dwóch źródłach danych: tych pozyskanych w ramach prowadzonych badań ilościowych lub jakościowych zakładających kontakt osobisty lub ankietowy z uczestnikami realizowanego zadania oraz danych pozyskanych z rejestrów, uzyskanych odpowiedzi od realizatorów programu o osiągniętych wskaźnikach.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- mieszkańców powiatu śremskiego, w tym osób zagrożonych wystąpieniem problemu przemocy domowej,
- osób, które dotknięte zostały przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- Podniesienie świadomości mieszkańców powiatu śremskiego w obszarze przemocy domowej, w tym konsekwencji stosowania kar fizycznych w procesie wychowania.
- Podniesienie kompetencji zawodowych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zmniejszenie liczby pracowników służb pomocowych dotkniętych problemem wypalenia zawodowego.
- Zmniejszenie liczby osób i rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej.
- Zmiana biernych postaw społecznych wobec zjawiska przemocy domowej.
- Budowa kompleksowego i skutecznego systemu działań w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą przez instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

KOORDYNACJA PROGRAMU

Za koordynację programu odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie. Proces zarządzania programem ma na celu właściwą organizację, a przede wszystkim bieżący monitoring realizacji zadań przez poszczególnych wykonawców. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie jako koordynator czuwać będzie nad realizacją kierunków działań przez poszczególnych wykonawców, nad monitoringiem i ewaluacją programu.

REALIZATORZY DZIAŁAŃ

Program przewiduje współpracę lokalnych samorządów: Starostwa Powiatowego w Śremie oraz gmin Śrem, Książ Wlkp., Dolsk, Brodnica, a także wielu instytucji, służb i organizacji które działają w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, Centrum Usług Społecznych w Śremie, Ośrodków Pomocy Społecznej w Książu Wlkp., Dolsku i Brodnicy, gminnych Zespołów Interdyscyplinarnych, Policji, Prokuratury Rejonowej w Śremie, Sądu Rejonowego w Śremie, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Śremie, Przychodni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień, placówek oświatowych, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, klubów sportowych, ośrodków kultury i sportu, bibliotek, organizacji pozarządowych, klubów wolontariatu, placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych, kościołów i związków wyznaniowych, mediów lokalnych, które działają w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Podjęte na podstawie programu działania mają przyczynić się do zwiększenia skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, a w konsekwencji do poprawy sytuacji mieszkańców powiatu.

ZASADY REALIZOWANIA

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej, budowy kompleksowego i skutecznego systemu działań niniejszy dokument oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw;
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania wyznaczone przez program na lata 2024-2030 w znacznej części zostaną sfinansowane ze środków własnych powiatu, przez ich zaplanowanie w budżecie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie, a także środków pozyskanych z innych źródeł: funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, funduszy unijnych. Przewiduje się także współdziałanie w finansowaniu działań i inicjatyw ze środków własnych gmin oraz pozostałych podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

MONITORING I EWALUACJA

Ocena realizacji poszczególnych zadań programu będzie dokonywana corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na podstawie zgromadzonej dokumentacji dotyczącej jego realizacji.

Ewaluacja posłuży do oszacowania stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej posłużą również ewentualnym modyfikacjom dokumentu, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Przyjęte kryteria ewaluacji programu to:

- Kryterium skuteczności (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- Kryterium efektywności – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- Kryterium użyteczności – ocena dopasowania założeń programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- Kryterium trafności – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie w celu weryfikacji stopnia osiągniętych w programie celów przedstawi Radzie Powiatu w Śremie raport z realizacji programu w ramach corocznego sprawozdania z działalności jednostki.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Zjawisko przemocy domowej jest problemem dotyczącym rodziny na całym świecie. Zdiagnozowanie jego skali jest szczególnie trudne za sprawą czynników takich jak m.in. wstyd, ukrywanie aktów przemocy domowej przez rodziny oraz ich najbliższe środowisko, a także lęk osób doświadczających przemocy przed ich oprawcami. Tworzenie programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy domowej ma na celu udzielanie kompleksowej pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy domowej, przez co rozumie się osoby doświadczające przemocy, jak i ją stosujące.

Realizacja zadań w tym zakresie nie byłaby możliwa, gdyby nie zintegrowane działania wszystkich instytucji i specjalistów zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej. Istotnym czynnikiem mającym znaczący wpływ na ograniczanie skali zjawiska przemocy jest świadomość społeczna. Zatem edukacja mieszkańców powiatu śremskiego stanowi szansę na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Należy również pamiętać, aby podejmowane działania wobec osób doświadczających, jak i stosujących przemoc, nie kończyły się na jednorazowym udzieleniu wsparcia w formie rozmowy, pouczenia, a pociągały za sobą szereg działań długofalowych, systemowych.

Cele i zadania zawarte w Programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030, realizowane w porozumieniu podmiotów funkcjonujących na terenie powiatu z najwyższą rzetelnością, powinny pociągać za sobą pozytywne skutki, w postaci rozwiniętego i efektywnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

BIBLIOGRAFIA

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej

LITERATURA I CZASOPISMA

Borkowska A., Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020

Dyjakon D., Przemoc ekonomiczna – ukryta nić zniewolenia, „Niebieska Linia” 2015, nr 6/101

Helios J., Jedlecka W., Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, UW Wrocław 2017

Jabłoński J., Kusek J., Hanuszewicz W., op. cit., a także Spurek S., „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Komentarz”, Lexa Wolters Kluwer business, Warszawa 2012

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Raport końcowy.

Link:

https://www.researchgate.net/publication/366192208_BADANIE_SKUTECZNOSCI_POMOCY_UDZIELANEJ_OSOBOM_DOTKNIETYM_PRZEMOCA_W_RODZINIE_RAPORT_KONCOWY/link/6396ff32095a6a7774246c7b/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19

Jarosz E., Raport Rzecznika Praw Dziecka z 2017 r. Przemoc w wychowaniu – czas z tym skończyć!

Link: http://brpd.gov.pl/sites/default/files/przemoc_w_wychowaniu_raport_2017_0.pdf

Łuba M., Przemoc – definicja, rodzaje, gdzie szukać pomocy, <http://ptsr.waw.pl/wp-content/uploads/2012/09/O-przemocy-Psycholog.pdf>,

Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie. Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Link: <https://static.img.pl/im/5/26198/m26198755,WYNIKI-BADANIA.pdf>

Polska w liczbach, z https://www.polskawliczbach.pl/powiat_sremski#podstawowe-informacje

Ponad 61 tysięcy „Niebieskich kart” w 2022 r. Policja zwalcza przemoc domową, Infor.pl, link: <https://www.infor.pl/prawo/malzenstwo/inne/5696675,ponad-61-tysiecy-niebieskich-kart-w-2022-r-policja-zwalcza-przemoc-domowa.html>

Raport o krzywdzeniu dzieci w Polsce z 2023 r. opublikowany przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, Link: <https://fdds.pl/o-fundacji/co-nowego-w-fundacji/raport-o-krzywdzeniu-dzieci-w-polsce-fundacja-dajemy-dzieciom-sile-opublikowala-najnowsze-dane.html>

www.niebieskalinia.pl

SPIS TABEL, WYKRESÓW, RYSUNKÓW

TABELE

Numer tabeli	Nazwa tabeli	Strona
Tabela nr 1.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”	27
Tabela nr 2.	Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu śremskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że zostali dotknięci przemocą w rodzinie w latach 2020-2023	28
Tabela nr 3.	Statystyki dotyczące liczby mieszkańców powiatu śremskiego, co do których zachodzi podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie w latach 2020-2023	29
Tabela nr 4.	Działalność zespołów interdyscyplinarnych w powiecie śremskim w latach 2020-2023	30
Tabela nr 5.	Liczba osób doznających przemocy domowej i świadków przemocy objętych wsparciem na terenie powiatu śremskiego w latach 2020-2023	30
Tabela nr 6.	Liczba osób doznających przemocy domowej, którym zapewniono schronienie, m.ni. w specjalistycznym ośrodku wsparcia lub ośrodku interwencji	32
Tabela nr 7.	Liczba dzieci z terenu powiatu śremskiego zabezpieczonych w pieczy zastępczej	32-33
Tabela nr 8.	Liczba osób dotkniętych przemocą domową objętych pomocą w formie poradnictwa specjalistycznego	34
Tabela nr 9.	Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych	35
Tabela nr 10.	Liczba uczestników programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programów psychologiczno-terapeutycznych	35

WYKRESY

Nr wykresu	Nazwa wykresu	Strona
Wykres nr 1.	Liczba rodzin objętych pomocą z powodu podejrzenia wystąpienia przemocy domowej w powiecie śremskim w latach 2020-2023	31

RYSUNKI

Numer Rysunku	Nazwa rysunku	Strona
Rysunek nr 1.	Definicja przemocy domowej	6
Rysunek nr 2.	Cechy charakterystyczne przemocy	7
Rysunek nr 3.	System przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie śremskim	20

KIEROWNIK
K. Gatuszka
Karolina Gatuszka

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR IV/30/2024
RADY POWIATU W ŚREMIE
z dnia 30 sierpnia 2024 r.

Wysoka Rado,

.Art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424 ze zm.) stanowi, iż do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej w powiecie śremskim na lata 2024-2030” zwany dalej „Programem” został opracowany w oparciu o analizę danych zastanych oraz dotychczasowe doświadczenia i opinie przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w problem przemocy na terenie Powiatu Śremskiego.

Program jest dokumentem stworzonym na bazie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wprowadzenia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030. Zastępuje Program obowiązujący do 2026 roku i jednocześnie jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu.

Istotnym elementem Programu jest kontynuacja działań takich jak: podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków zjawiska przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i przemoc stosującym, a także zwiększenie dostępu pracowników do narzędzi wspierających ich działalność, wpływających na jakość współpracy i ukierunkowania działań dostosowanych do potrzeb odbiorców.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Marcin Chwałczyński